

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN CICHOSZ

KGP-4112-01-01/2012
S/12/002

Warszawa, 31 października 2012 r.

Pan
Mikołaj Budzanowski

Minister Skarbu Państwa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała Ministerstwo Skarbu Państwa² w zakresie działań Ministra Skarbu Państwa podjętych wobec Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” SA³ w Szczecinie w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 15 października 2012 r.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 26 października 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli - Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze *Wystąpienie*.

Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w działaniach Ministra Skarbu Państwa podejmowanych w okresie objętym kontrolą wobec Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” SA w Szczecinie. W ocenie NIK racjonalnym było wniesienie akcji tego przedsiębiorcy na podwyższenie kapitału zakładowego ARP SA⁴, to jest podmiotu wyspecjalizowanego w prowadzeniu procesów restrukturyzacyjnych zagrożonych przedsiębiorstw. Stworzyło to przesłanki do trwałej naprawy przedsiębiorstwa spółki „Gryfia” SA.

1. Sposób postępowania MSP w stosunku do Szczecińskiej Stoczni Remontowej „Gryfia” SA z siedzibą w Szczecinie zdeterminowany był założeniami *Strategii konsolidacji wspierania rozwoju polskiego przemysłu obronnego w latach 2007-2012*, przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 31 sierpnia 2007 r. W odniesieniu do spół-

¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm. w brzmieniu obowiązującym przed 2 czerwca 2012 r.

² Dalej: MSP lub ministerstwo.

³ Dalej: SSR „Gryfia”, spółka lub stocznia.

⁴ Dalej ARP SA, Agencja.

ki, podobnie jak i w stosunku do 11 innych podmiotów gospodarczych, z uwagi na bardzo mały procentowy udział produkcji uzbrojenia i sprzętu wojskowego lub jej całkowity brak, Rada Ministrów postanowiła, że przedsiębiorcy ci nie będą podlegać konsolidacji w ramach grupy kapitałowej BUMAR SA. Przewidziano wobec nich realizację procesów restrukturyzacyjnych pod nadzorem Ministra Skarbu Państwa oraz kontynuację działań zmierzających do prywatyzacji. Spółkę ujęto w wykazie podmiotów zaliczanych do przemysłowego potencjału obronnego⁵, zawartym w *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 października 2010 r. w sprawie wykazu spółek, przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo-rozwojowych, prowadzących działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, a także spółek realizujących obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa*⁶.

W *Planie prywatyzacji na lata 2008-2011*, przyjętym przez Radę Ministrów uchwałą nr 83/2008 z dnia 22 kwietnia 2008 r. SSR „Gryfia” przewidziana została do prywatyzacji w drodze rokowań. W połowie 2008 r. Kolegium MSP podjęło natomiast decyzję o rozpoczęciu działań mających na celu wniesienie akcji m.in. SSR „Gryfia” na podwyższenie kapitału zakładowego Agencji Rozwoju Przemysłu SA. Zamiar ten zrealizowano i akcje spółki zostały wniesione do Agencji w 2010 r. Celem tego przedsięwzięcia było przeprowadzenie efektywnej restrukturyzacji przedsiębiorstwa spółki, a następnie prywatyzacji. Zdaniem MSP, ARP SA posiada bogate doświadczenie w zakresie restrukturyzacji firm działających m.in. w sektorze stoczniowym oraz niezbędny potencjał. Z uwagi na termin podjęcia decyzji przez Kolegium MSP i trwające prace nad wniesieniem akcji SSR „Gryfia” do ARP SA, MSP nie podejmowało w latach 2008-2010 innych działań zmierzających do prywatyzacji spółki.

ARP SA w dniu 28 listopada 2008 r. przedstawiła Ministrowi Skarbu Państwa informację o zamierzeniach w stosunku do SSR „Gryfia”. Zdaniem Agencji stocznia wymagała głębokiej restrukturyzacji w celu dostosowania jej działalności do wymogów rynkowych. Założono kontynuowanie działań prywatyzacyjnych, w tym rozpoczęcie procesu pozyskiwania inwestora już w 2009 r., równoległe z działaniami restrukturyzacyjnymi ukierunkowanymi na zwiększenie wartości stoczni. Uznano, że prywatyzacja spółki będzie zasadna po ich zakończeniu.

W dniu 8 maja 2009 r. ARP SA przekazała do MSP wycenę pakietów akcji Skarbu Państwa wykonaną dla SSR „Gryfia” SA przez firmę doradczą, wg stanu na dzień 30 września 2008 r. Godziwą wartość jednej akcji wyceniono na 58,60 zł, zaś wszystkich akcji na 181 500 000 zł. W ocenie Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji V w MSP, wyrażonej w piśmie z dnia 12 maja 2009 r., zasadnym było wniesienie akcji spółki do ARP SA po wartości godziwej wynikającej z operatu.

Minister Skarbu Państwa w dniu 9 czerwca 2009 r. złożył wniosek o wyrażenie przez Radę Ministrów, (na podstawie art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji⁷) zgody na wniesie-

⁵ Dalej: ppo.

⁶ Dz. U. Nr 198, poz. 1313.

⁷ Dz. U. z 2000 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm., dalej: *ustawa o komercjalizacji*.

nie 2 263 000 akcji SSR „Gryfia” do ARP SA, w zamian za objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym Agencji. Przekazanych miało być 2 263 000 akcji o wartości nominalnej 10,00 zł, co stanowiło 73% akcji posiadanych przez Skarb Państwa oraz 73% wszystkich wyemitowanych akcji spółki, po cenie 58,60 zł za akcję (łącznie wartość to 132 611 800 zł).

W czerwcu 2009 r. przygotowano korekty tego wniosku, uzupełniając go o uwagi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Rządowego Centrum Legislacji. W uzasadnieniu doprecyzowano, że wniesienie ma na celu „zasilenie” Agencji z uwagi na fakt, że realizuje ona liczne programy rządowe, w tym związane z restrukturyzacją sektora stoczniowego. Za zasadne uznano przekazanie na podwyższenie jej kapitału zakładowego spółek w relatywnie dobrej kondycji finansowej, zwłaszcza, że ARP SA w 2008 r. poniosła stratę z całkowitego kształtu działalności, powstała m.in. wskutek zaangażowania w pomoc udzieloną Stoczni Gdynia SA, Stoczni Gdańsk SA oraz Stoczni Szczecińskiej „Nowa” Sp. z o.o. MSP poinformowało też, że ARP SA nie była dokapitalizowana gotówką, poza środkami przekazywanymi zgodnie z art. 56 ust. 5 *ustawy o komercjalizacji*. W uzasadnieniu podkreślono, że Minister Skarbu Państwa nie zamierza dedykować bezpośrednio przedmiotowego wniesienia na cele związane z pomocą udzielaną sektorowi stoczniowemu. Według MSP, ARP SA powinna realizować rządowy plan stabilności i rozwoju, na podstawie *ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz niektórych innych ustaw w zakresie poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa oraz Bank Gospodarstwa Krajowego*⁸.

W dniu 10 lipca 2009 r. Rada Ministrów zaakceptowała wniosek Ministra Skarbu Państwa o wyrażenie zgody na wniesienie należących do Skarbu Państwa akcji SSR „Gryfia” do ARP SA w zamian za objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym Agencji (protokół ustaleń Nr 29/2009), a w dniu 28 października 2009 r. Uchwałą nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ARP SA Minister Skarbu Państwa dokonał tego wniesienia.

Umowę o objęciu akcji w podwyższonym kapitale zakładowym podpisano w dniu 15 grudnia 2009 r. W umowie Agencja zobowiązała się do pozyskania inwestorów dla SSR „Gryfia” lub jej następców prawnych oraz zbycia wszystkich jej akcji i udziałów. ARP SA zobowiązała się też, że przychody uzyskane ze sprzedaży akcji przeznaczy na wspieranie restrukturyzacji podmiotów o których mowa w art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*⁹ oraz, że opracuje *Program wspierania restrukturyzacji podmiotów przemysłu potencjału obronnego przez ARP SA* określający m.in. zasady tego wspierania.

ARP SA pod koniec grudnia 2009 roku złożyła wniosek o rejestrację podwyższenia kapitału zakładowego przez sąd, jednak do dnia 28 kwietnia 2010 r. rejestracja nie nastąpiła. Uchwała Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ARP SA z dnia 28 października 2009 r., w sprawie podniesienia kapitału zakładowego Agencji

⁸ Dz. U. Nr 65, poz. 545 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 83, poz. 932 ze zm., dalej: *ustawa o wspieraniu ppo*.

utraciła moc, gdyż upłynął sześciomiesięczny termin przewidziany w art. 431 § 4 ustawy z dnia 15 września 2000¹⁰r. *Kodeks spółek handlowych* na dokonanie zgłoszenia do sądu rejestrowego uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego. Agencja wystąpiła do Krajowego Rejestru Sądowego z wnioskiem o powołanie biegłego sądowego, który miał zbadać wnoszony aport. Biegły rewident zwrócił się o przedstawienie zaktualizowanych wycen wnoszonych spółek, a po ich otrzymaniu przedstawił stanowisko, że wartość godziwa SSR „Gryfia” uległa zmniejszeniu w takim stopniu, że nie jest możliwe wydanie pozytywnej opinii w sprawie wniesienia aportu.

W tej sytuacji w dniu 18 maja 2010 r. Minister Skarbu Państwa złożył wniosek o reasumpcję decyzji Rady Ministrów z dnia 10 lipca 2009 r. wyrażającej zgodę na wniesienie akcji SSR „Gryfia” do ARP SA. Konieczne było dokonanie zmian w decyzji Rady Ministrów dotyczących wartości spółki oraz ilości akcji wnoszonych przez Skarb Państwa. W wniosku o reasumpcję MSP zwróciło się o wyrażenie zgody na wniesienie 2 635 000 akcji SSR „Gryfia” o cenie nominalnej 10 zł, co stanowiło 85% akcji posiadanych przez Skarb Państwa oraz 85% wszystkich wyemitowanych akcji stoczni, po cenie 33,79 zł za akcję, o łącznej wartości 89 036 650 zł. Zmiana ilości wnoszonych akcji z 73% do 85% spowodowana była wypracowaniem w MSP stanowiska, iż akcje i udziały objęte rezerwami (rezerwa uwłaszczeniowa, repriwatyzacyjna i dla pracowników) mogą być wnoszone na podwyższenie kapitału zakładowego innej spółki. Rada Ministrów w dniu 24 maja 2010 r. przyjęła wniosek Ministra Skarbu Państwa o reasumpcję poprzednio wyrażonej zgody na wniesienie SSR „Gryfia” do ARP SA. Wniesienie to nastąpiło w dniu 26 maja 2010 r. uchwałą nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ARP SA, a stosowną umowę podpisano w dniu 8 czerwca 2010 r.

Zaktualizowaną wycenę sporządzono według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. Firma wyceniająca zdecydowała o przyjęciu jej na poziomie oszacowanym metodą szwajcarską (wartość mieszana - 104 744 000 zł za 100% akcji SSR „Gryfia” oraz wartość godziwa za 1 akcję stoczni – 33,79 zł), ze względu na fakt, że majątek spółki charakteryzował się małą płynnością, mogącą powodować trudności w jego zbyciu po wartości rynkowej.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ARP SA w dniu 9 września 2009 r. podjęło uchwałę nr 1 w sprawie zawiązania przez ARP SA spółki pod firmą MS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA¹¹ i objęcia przez Agencję wszystkich 15 000 akcji imiennych tej spółki o wartości nominalnej 100,00 zł każda i pokrycie ich wkładem pieniężnym. Następnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ARP SA w dniu 30 września 2010 r. podjęło uchwałę nr 1 w której wyraziło zgodę na objęcie przez ARP SA certyfikatów inwestycyjnych emitowanych w ramach pierwszej emisji przez Fundusz Aktywów Niepublicznych MARS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty¹². Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ARP SA mając na względzie wykazywaną przez Zarząd Agencji możliwość wdrożenia w spółkach, których akcje przeniesiono do MARS FIZ, procesów restrukturyzacji oraz zapewnienia finansowania tych działań, wyraziło zgodę na zbycie m.in. 2 635 000 akcji SSR „Gryfia” o wartości 89 036 650 zł w zamian za objęcie certyfikatów inwestycyjnych po 100 złotych każdy, emitowanych przez MARS FIZ. W § 3 pkt 1 uchwały nr 1 Zarząd ARP SA został zobowiązany do cyklicznego przedstawiania MSP informacji o wartości

¹⁰ Dz. U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.

¹¹ Dalej: MS TFI SA, Fundusz.

¹² Dalej: MARS FIZ.

aktywów netto MARS FIZ oraz wartości tych aktywów przypadających na certyfikat inwestycyjny, a ponadto do przedstawiania informacji o uchwałach podejmowanych przez Zgromadzenie Inwestorów MARS FIZ. W dniu 4 stycznia 2011 r. MSP po raz pierwszy otrzymało te informacje. Do czasu zakończenia kontroli były one przekazywane regularnie co kwartał.

MSP w dniu 26 czerwca 2012 r. wystąpiło do Zarządu ARP SA o comiesięczne przedstawianie informacji o sytuacji m.in. SSR „Gryfia”. Agencja w dniach 9 sierpnia 2012 r. i 4 października 2012 r. przekazała do Ministerstwa materiały przygotowane przez MS TFI SA w sprawie sytuacji w stocznich odpowiednio za okres sześciu i siedmiu miesięcy 2012 r. W dniu 18 października 2011 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ARP SA zatwierdziło dokument *Program wspierania restrukturyzacji podmiotów przemysłowego potencjału obronnego przez ARP SA* (wersja z dnia 31 marca 2011 r.). Program uzyskał pozytywną opinię Ministra Obrony Narodowej oraz Ministra Gospodarki. Przedsiębiorstwa, które korzystałyby z pomocy w ramach *Programu* podzielono na pięć grup. SSR „Gryfia” zaliczona została do grupy piątej jako spółka o niskim znaczeniu dla funkcjonowania oraz rozwoju i modernizacji Sił Zbrojnych RP. Po przekazaniu akcji SSR „Gryfia” do ARP SA Ministerstwo nie prowadziło bezpośredniego wsparcia procesów restrukturyzacyjnych stoczni. W dniu 31 sierpnia 2012 r. udział Skarbu Państwa w SSR „Gryfia” wynosił 3,45%.

2. NIK pozytywnie ocenia fakt kontynuowania przez Ministra Skarbu Państwa czynności nadzorczych nad przebiegiem procesów restrukturyzacyjnych stoczni.

W dniu 11 października 2011 r. Minister Skarbu Państwa wystąpił do Rady Nadzorczej ARP SA z prośbą o spowodowanie przeprowadzenia kontroli działalności MS TFI SA w zakresie m. in. zmian organizacyjnych i personalnych dokonywanych w stocznich remontowych. Prośba o kontrolę spowodowana była wystąpieniem Pani Julii Pitery - Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w którym zasygnalizowano możliwość potencjalnych nadużyć w Stoczni Remontowej „Nauta” SA, a także korespondencją związków zawodowych działających m.in. w SSR „Gryfia”, kierowaną do Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Skarbu Państwa. Przedstawiano w niej liczne zastrzeżenia dotyczące działalności przedstawicieli MS TFI SA. Jak wynika z pisma Rady Nadzorczej ARP SA z dnia 16 maja 2012 r., kontrola przeprowadzona przez Komisję powołaną przez Radę Nadzorczą ARP SA nie wykazała uchybień w działalności MS TFI SA.

W latach 2009-2012 w Radzie Nadzorczej stoczni zasiadało łącznie czterech przedstawicieli Ministra Skarbu Państwa. Dwóch przedstawicieli było członkami Rady Nadzorczej w okresie od dnia 14 marca 2008 r. do dnia 28 czerwca 2010 r. Trzeci przedstawiciel zasiadał w RN od dnia 14 marca 2008 r. do dnia 26 października 2009 r. a następnie został odwołany z powodu wycofania zgody na pełnienie przez niego funkcji członka Rady Nadzorczej Stoczni. W jego miejsce powołano osobę, która pełniła tę funkcję do czasu zakończenia kontroli i od dnia 28 czerwca 2010 r. jest jedynym przedstawicielem MSP. Wszystkie te cztery osoby miały stosowne uprawnienia do pełnienia funkcji członków nadzorczej. NIK zwraca jednak uwagę, że jedna z nich nie spełniała wymogu posiadania co najmniej 3-letniego stażu zawodowego na stanowiskach pracy związanych z działalnością gospodarczą, finansową, obsługą prawną, zarządzaniem lub nadzorem właścicielskim. W momencie powołania

do Rady Nadzorczej SSR „Gryfia” osoba ta nie miała wystarczającego stażu pracy ogółem (tylko 2 lata i 1 miesiąc) co stanowiło naruszenie § 2 pkt 11 *zarządzenia nr 14 Ministra Skarbu Państwa z dnia 31 marca 2005 r. w sprawie zasad i tryb doboru kandydatów wskazywanych przez Ministra Skarbu Państwa do składu rad nadzorczych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa i rad nadzorczych innych podmiotów prawnych nadzorowanych przez Ministra Skarbu Państwa*¹³. Minister Skarbu Państwa wyjaśnił, że kandydaturę tę wskazał ówczesny Podsekretarz Stanu w MSP, a w dokumentacji znajduje się wymagana zgoda Dyrektora Generalnego MSP oraz potwierdzenie ze strony właściwego dyrektora departamentu o braku przeszkód do powołania tego kandydata w skład Rady Nadzorczej.

W okresie objętym kontrolą Ministerstwo otrzymywało co kwartał dokument pt. *Kwartalna Informacja o spółce*, do której dołączane było *Sprawozdanie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz nakładach na środki trwałe* (F - 01). Przekazywanie tych informacji wynika z przyjętych w MSP *Zasad nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa* i jest obowiązkiem Rady Nadzorczej. SSR „Gryfia” przekazywała również do MSP *Sprawozdania Zarządu Stoczni z działalności Spółki* za lata od 2009 do 2011. Ponadto departamenty merytoryczne sprawujące nadzór nad stocznia przygotowywały notatki zawierające informacje na temat aktualnego składu zarządu i Rady Nadzorczej, proponowany przez zarząd stoczni porządek obrad zwyczajnego lub nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, propozycję sposobu głosowania oraz dane o sytuacji finansowej spółki. Notatki były zatwierdzane przez dyrektora departamentu nadzorującego spółkę a następnie akceptowane przez podsekretarza stanu.

Najwyższa Izba Kontroli, wobec nie stwierdzenia nieprawidłowości, nie formułuje wniosków pokontrolnych. Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o nadesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania powyższych uwag oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 ustawy o NIK – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
(-)Marian Cichosz

¹³ Dz. Urz. MSP Nr 1, poz. 1.